

Sygn. akt II KK 219/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 grudnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Marta Brylińska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Jerzego Engelkinga
w sprawie **R. P.**

skazanego z art. 289 § 2 kk, art. 178a § 1 kk, art. 244 kk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 3 grudnia 2014 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść skazanego
(II.511.481.2014.KS)

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 18 stycznia 2011 r.,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 30 czerwca 2010 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i utrzymany nim w mocy wyrok
Sądu Rejonowego w W. w części dotyczącej skazania
oskarżonego za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. w zb. z art. 244
k.k. (pkt II, III i V wyroku Sądu pierwszej instancji) i sprawę w tym**

zakresie przekazuje Sądowi Rejonowemu w W. do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W., uwzględniając wniosek oskarżonego złożony w trybie art. 387 § 1 k.p.k., wyrokiem z dnia 30 czerwca 2010 r., uznał R. P. za winnego tego, że:

I. w okresie od 25 stycznia 2009 r. do 16 lutego 2009 r. w W. w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wszedł w posiadanie kluczyków do samochodu marki Fiat typ 500, poprzez zabranie ich z mieszkania należącego do K. U. – P., a następnie przy ich użyciu pokonał zabezpieczenie pojazdu i kilkakrotnie dokonał zaboru w celu krótkotrwałego użycia wskazanego pojazdu o nr rej. [...] o wartości 50 000 PLN, czym działał na szkodę K. U. – P., tj. czynu z art. 289 § 2 k.k. i za to skazał go na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

II. w nocy z 15 na 16 lutego 2009 r. w W. kierował samochodem marki Fiat typu 500 o nr rej. [...] pod wpływem środka odurzającego w postaci marihuany, mimo orzeczonego przez Sąd Rejonowy w W., wyrokiem z dnia 14 lutego 2007 r., sygn. akt [...], który uprawomocnił się w dniu 28 lutego 2007 r., zakazu pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym, tj. czynu z art. 178a § 1k.k. w zb. z art. 244 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to skazał go na karę 9 miesięcy pozbawienia wolności.

Na podstawie art. 85 k.k. wymierzył oskarżonemu karę łączną roku pozbawienia wolności, zaś na podstawie art. 42 § 2 k.k. orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na 5 lat.

Od powyższego wyroku apelację wniósł oskarżony, który podnosząc zarzut rażącej niewspółmierności wymierzonej mu kary, wniósł o zmianę wyroku poprzez orzeczenie kary 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 5 lat próby.

Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 18 stycznia 2011 r., utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, uznając apelację za oczywiście bezzasadną.

W sierpniu 2014 r. kasację od tego wyroku wniósł - na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. – Rzecznik Praw Obywatelskich, zaskarżając wyrok, na korzyść oskarżonego, w części utrzymującej w mocy wyrok sądu pierwszej instancji, w zakresie

przypisania mu czynu z art. 178a § 1 k.k. w zb. z art. 244 k.k. W kasacji zarzucił rażąco i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k., polegające na zaniechaniu dokonania wszechstronnej kontroli odwoławczej wskutek czego, w zaskarżonym zakresie, doszło do rażąco niesprawiedliwego utrzymania w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji, uwzględniającego – na podstawie art. 387 § 2 k.p.k. – wniosek oskarżonego o skazanie bez przeprowadzania postępowania dowodowego, chociaż zachodziły wątpliwości co do okoliczności popełnienia czynu z art. 178a § 1 k.k.

W konkluzji kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu Rejonowego w W. w pkt II, III i V i przekazanie sprawy w tym zakresie Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżony wyrok został bowiem wydany z rażącym naruszeniem przepisów prawa procesowego, wymienionych w zarzucie kasacji, co miało istotny wpływ na jego treść.

Zgodnie z art. 433 § 1 k.p.k. sąd odwoławczy rozpoznaje sprawę w granicach środka odwoławczego, a w zakresie szerszym wówczas, gdy ustawa tak stanowi. Jednym z przypadków wyjścia poza ramy wniesionego środka odwoławczego i rozpoznania sprawy w zakresie szerszym jest sytuacja, o której mowa w art. 440 k.p.k., obligująca sąd drugiej instancji do zmiany orzeczenia na korzyść oskarżonego lub jego uchylenia, jeżeli utrzymanie w mocy tego orzeczenia byłoby rażąco niesprawiedliwe.

Sąd Okręgowy w W., rozpoznając apelację oskarżonego, nie dochował warunków prawidłowej kontroli instancyjnej. Jakkolwiek możliwość oceny procedowania tego Sądu jest ograniczona ze względu na brak sporządzenia uzasadnienia wyroku, jednak nie ulega wątpliwości, że utrzymanie w mocy zaskarżonego wyroku doprowadziło do naruszenia art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 440 k.p.k. Sąd Rejonowy w W. uwzględniając złożony przez oskarżonego wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania postępowania dowodowego, rażąco naruszył bowiem art. 387 § 2 k.p.k.

Przepis ten pozwala uwzględnić wniosek złożony w trybie art. 387 § 1 k.p.k. tylko wówczas, gdy okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości. Rozpoznając tego rodzaju wniosek należy m.in. ocenić, czy w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie budzą wątpliwości okoliczności popełnienia zarzucanego przestępstwa, czy zarzucany oskarżonemu czyn został prawidłowo zakwalifikowany oraz czy cele postępowania zostaną osiągnięte mimo nieprzeprowadzenia rozprawy w całości. Przypomnieć trzeba, że użyte w tym przepisie sformułowanie, iż „okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości” odnosi się do realizacji wszystkich niezbędnych znamion zarzucanego oskarżonemu czynu, a w konsekwencji jego kwalifikacji prawnej.

W realiach niniejszej sprawy zachodziły poważne wątpliwości, co do realizacji przez oskarżonego znamion czynu z art. 178a § 1 k.k. Zarzut kierowania przez R. P. samochodem pod wpływem środka odurzającego, oparty został na pozytywnym wyniku badania narkotesterem Rapid Stat oraz wyjaśnieniach oskarżonego, przyznającego, że kilka godzin przed zatrzymaniem palił marihuanę. W aktach sprawy brak jest natomiast jakiegokolwiek dowodu uzasadniającego ustalenie, że oskarżony znajdował się „pod wpływem” środka odurzającego, w rozumieniu art. 178a § 1 k.k., a zatem, czy substancja odurzająca, znajdująca się w jego organizmie miała wpływ na jego zachowanie w sposób analogiczny, jak w przypadku znajdowania się w stanie nietrzeźwości.

Tymczasem, w aktualnym stanie prawnym – wobec braku zdefiniowania stanu „pod wpływem środka odurzającego” oraz stanu „po użyciu środka podobnie działającego do alkoholu”, którym posługuje się art. 87 § 1 k.w. – sąd rozpoznając sprawę o przestępstwo przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji popełnione pod wpływem środka odurzającego, a więc także o przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., każdorazowo musi ustalić, czy środek ten miał realny wpływ na sprawność psychomotoryczną kierującego pojazdem w stopniu podobnym, jak w sytuacji znajdowania się pod wpływem alkoholu. Zatem w przypadku stwierdzenia tego środka w organizmie kierującego pojazdem mechanicznym, konieczne będzie dokonywanie ustaleń dowodowych w zakresie zachowania się osoby badanej w chwili zdarzenia, często połączone z ekspertyzą biegłych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2013 r., IV KK 136/13).

W tej sprawie wątpliwości związane z wpływem środka odurzającego na zdolność psychomotoryczną oskarżonego nie zostały wyjaśnione. Przypisano mu przestępstwo z art. 178a § 1 k.k., choć nie przeprowadzono żadnych dowodów potwierdzających zrealizowanie znamienia prowadzenia pojazdu „pod wpływem środka odurzającego”. Zebrane w sprawie dowody uprawniały co najwyżej do przyjęcia, że oskarżony znajdował się w stanie „po użyciu” takiego środka, co uzasadniało odpowiedzialność za wykroczenie a nie za przestępstwo. Wobec tego, utrzymanie w mocy takiego wyroku Sądu pierwszej instancji, jako wydanego z rażącym naruszeniem art. 387 § 2 k.p.k., było rażąco niesprawiedliwe.

Zaistniałe w sprawie uchybienia, stanowiące rażące naruszenie prawa procesowego, miały istotny wpływ na treść wydanego wyroku. Podstawą orzeczenia wobec oskarżonego środka karnego zakazu prowadzenia pojazdów mechanicznych było bowiem skazanie go za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. Zgodnie z art. 42 § 2 k.k. w razie skazania za takie przestępstwo, orzeczenie wskazanego zakazu jest obligatoryjne. Zakaz ten został orzeczony na okres 5 lat. Tymczasem w razie przyjęcia kwalifikacji prawnej czynu z Kodeksu wykroczeń, możliwe byłoby jego orzeczenie na okres do 3 lat (art. 29 § 1 k.w.). Stąd też zachodziła konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i utrzymanego nim w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji, w zakresie przypisania oskarżonemu przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. w zb. z art. 244 k.k. (pkt II, III i V) i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w W.

W jego toku Sąd ten, rozpoznając ponownie wniesiony środek odwoławczy, uwzględni powyższe wskazania i uwagi.

Kierując się powyższym orzeczono, jak w wyroku.